

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

ZŁOTNIK - JUBILER

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie

ul. A. Mickiewicza 41
70-383 Szczecin
tel. 0-91 42 56 126, 0-91 42 56 128
fax 0-91 42 56 125
e-mail: cipkz-szczecin@wup.pl

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Koszalinie

ul. Słowiańska 15A (IV piętro)
75-846 Koszalin
tel. 094 342 66 93, 346-25-37, 344-50-50
tel./fax 344-50-43
e-mail: cipkz-koszalin@wup.pl

Złotnik - jubiler

Złotnik – jubiler wykonuje wyroby jubilerskie z metali szlachetnych: złota, srebra, platyny służące do ozdoby (pierścionki, kolczyki, broszki, bransolety), jako przedmioty użytkowe (dzbany, puchary, cukiernice, patery) oraz przedmioty kultu religijnego. Naprawia biżuterię i oprawia kamienie szlachetne wg wzorów, rysunków, szkiców i projektów własnych. W pracy posługuje się np.: szlifierkami, wiertarkami, polerkami, dłutami grawerskimi, pilnikami, rylcami, młotkami, skrobakami.

Zadania i czynności robocze

Złotnik-jubiler wykonuje biżuterię (kolczyki, kolie, broszki, pierścionki), przedmioty codziennego użytku (na przykład cukiernice, patery, papierośnice) lub przedmioty kultu religijnego ze złota, srebra lub platyny, zajmuje się oprawą kamieni szlachetnych, a także naprawę biżuterii. Złotnik-jubiler wykonuje wzory biżuterii według własnego pomysłu lub korzysta z gotowych projektów zamieszczonych w specjalnych katalogach. Jego zadaniem jest rozpoznawanie kamieni szlachetnych i oprawianie nimi określonego wyrobu za pomocą rylca i innych narzędzi. Sporządza stopy metali i określa wartości prób danego stopu, zajmuje się wycinaniem elementów z blach. Nadaje właściwy kształt wyrobom za pomocą obróbki ręcznej lub mechanicznej używając w tym celu walcarki złotniczej, polerki elektrycznej, punc, wiertarki i pilników. Za pomocą palników gazowych łączy - lutuje elementy. Kolejną czynnością jest wykańczanie gotowego wyrobu, polegające na grawerowaniu, szlifowaniu, polerowaniu, matowaniu (niezbędna do tych prac jest m.in. szlifierka i polerka).

Złotnik-jubiler korzysta także z wagi i lupy jubilerskiej oraz innych przyrządów kontrolno-pomiarowych, na przykład z mikrometru. Wyposażenie pracowni złotniczo-jubilerskiej stanowią poza tym urządzenia służące do odlewania wyrobów, a także imadła, które stosuje się pomocniczo, kowadła, szczypce, nożyce, młoty, młoteczki i przecinaki. Do zadań, których podejmuje się złotnik-jubiler należą też naprawa biżuterii oraz wszelkie przeróbki gotowych wyrobów, m.in. zmniejszanie lub zwiększanie rozmiarów biżuterii. Po wykonaniu pracy rzemieślnik dokonuje jej wyceny.

Mistrz jubilerski, w odróżnieniu od jubilera, poza wymienionymi czynnościami wykonuje także bardziej odpowiedzialne prace, na przykład oprawia diamenty. Mistrz zajmuje się również kupowaniem od klientów wyrobów z metali szlachetnych, a także ich sprzedaż i wycenę. Doradza klientom i przyjmuje od nich zamówienia na wykonanie biżuterii.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Złotnik-jubiler wykonuje swój zawód w pracowni złotniczej, w której zwykle pracuje 2 lub 3 jubilerów i mistrz jubilerski. Działanie takich urządzeń, jak bęben polerniczy i prasa, wywołuje hałas i drgania. Ponadto podczas polerowania i szlifowania wyrobów złotniczych złotnik-jubiler narażony jest na wdychanie powietrza zanieczyszczonego pyłami, przy lutowaniu zaś palnikiem gazowym powietrza zanieczyszczonego gazami. Niektóre etapy pracy na przykład topienie i bejcowanie złota, przebiegają w środowisku szkodliwych cieczy, które powodują podrażnienie skóry rąk. Styka się on także z substancjami wywołującymi uczulenia, co często powoduje podrażnienie błon śluzowych nosa.

społeczne środowisko pracy

Praca jubilera-złotnika ma charakter indywidualny. Kontakt z ludźmi jest dość częsty, ale dotyczy to przede wszystkim mistrza jubilerskiego, który spotyka się z klientami; jubiler kontaktuje się z klientem raczej rzadko. Złotnik-jubiler świadczy usługi. Może doradzać w kwestii doboru biżuterii odpowiadając na pytania klientów, utwierdzać ich w słuszności podjętej decyzji. Sprzedając i kupując wyroby złotnicze często negocjuje i konsultuje cenę produktu.

organizacyjne środowisko pracy

Złotnik-jubiler pracuje 8 godzin dziennie, tylko w dzień, od godziny 10 do 18. Swoją pracę wykonuje w ubraniu ochronnym roboczym, chociaż nie zawsze jest to konieczne. Praca jubilera jest okresowo nadzorowana przez mistrza. Czynności, które wykonuje złotnik-jubiler, są niezrutynizowane, ponieważ wyroby jubilerskie są oryginalne. Jubiler odpowiada za wyposażenie i narzędzia, mistrz natomiast dodatkowo ponosi odpowiedzialność za pracę podwładnych i bezpieczeństwo warunków pracy.

Zawód jubilera-złotnika wymaga niekiedy przemieszczania się na duże odległości, na przykład w celu zakupu surowców, kamieni jubilerskich oraz materiałów pomocniczych.

Wymagania psychologiczne

Zawód złotnika-jubitera zaliczany jest do grupy zawodów precyzyjnych, w związku z czym dosyć ściśle określone są wymagania psychologiczne.

Od rzemieślnika wykonującego ten zawód wymaga się przede wszystkim dokładności i cierpliwości, co ma duży wpływ na jakość wykonywanej pracy. Przy projektowaniu biżuterii niezbędne są uzdolnienia artystyczne, wyobraźnia przestrzenna i umiejętność twórczego myślenia; głównie dotyczy to rysowania i projektowania. Kolejnymi ważnymi cechami, które powinien posiadać kandydat na złotnika-jubitera, są elastyczność (łatwość przerzucania się z jednej czynności do drugiej) oraz zdolność koncentracji uwagi. Cechą bardzo pomocną, przede wszystkim wtedy, kiedy trzeba zdecydować za klienta o pewnych szczegółach dotyczących wyrobu, jest umiejętność podejmowania decyzji. Przy wykonywaniu bardzo odpowiedzialnych prac lub w kontaktach z klientami przydają się takie cechy, jak opanowanie i zrównoważenie psychiczne. Stykanie się z klientami wymaga również umiejętności profesjonalnego nawiązywania kontaktów i przestrzegania zasad obowiązujących w kontakcie z klientem. Mistrza jubilerskiego, który najczęściej jest też kierownikiem zakładu złotniczego, powinna cechować zdolność do organizacji i planowania pracy.

Przy posługiwaniu się różnymi urządzeniami niewątpliwie przydatne są uzdolnienia techniczne. Bardzo ważnym elementem w pracy złotnika-jubitera jest umiejętność przeliczania i prowadzenia rachunków. Przyszłemu złotnikowi-jubiterowi może się przydać zainteresowanie takimi przedmiotami, jak chemia, plastyka i zajęcia techniczne.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Kandydat do zawodu złotnika-jubiler powinien mieć przede wszystkim dobry wzrok, gdyż praca w tym zawodzie wymaga precyzji: elementy poszczególnych wyrobów muszą być wykonane bardzo dokładnie, gdyż od tego między innymi zależy ich jakość. Choć praca powinna w zasadzie przebiegać tylko w oświetleniu naturalnym, często wykonywana jest w oświetleniu sztucznym, co wpływa na powstawanie wad wzroku lub pogłębianie się już istniejących. Wymagana jest też umiejętność rozróżniania barw, niezbędna przy określaniu czy rozróżnianiu kamieni. Głównym narzędziem pracy złotnika-jubiler są ręce, a szczególnie palce; muszą one być sprawne, co wiąże się ze zręcznością manualną i wrażliwością zmysłu dotyku. Przeciwwskazaniami zdrowotnymi do wykonywania zawodu są przede wszystkim brak zręczności manualnej, słaby wzrok i alergie.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Kwalifikacje do wykonywania zawodu złotnika-jubiler można zdobyć w Zasadniczej Szkole Zawodowej, w klasie o specjalności złotnik-jubiler lub w klasie wielozawodowej. W tym ostatnim wypadku kandydat powinien zwrócić się do Cechu Rzemiosł Różnych z prośbą o wyznaczenie mu mistrza, aby mógł odbyć praktykę. Można również nauczyć się zawodu w zakładzie rzemieślniczym pod kierunkiem mistrza rzemiosła, z czego mogą skorzystać zarówno uczniowie młodociani, jak i uczniowie pełnoletni. Okres nauki obejmuje 36 miesięcy dla uczniów młodocianych i 24 miesiące dla uczniów pełnoletnich. Możliwe jest zdobycie uprawnień do wykonywania zawodu złotnika - jubiler po ukończeniu kursu przyuczającego. Kurs taki trwa 3 miesiące, a wymogiem najczęściej stawianym kandydatom jest ukończenie gimnazjum lub ukończenie 16 lat. Kursy prowadzone są najczęściej przez Zakłady Doskonalenia Zawodowego w całej Polsce. W zakładach złotniczych preferowani są absolwenci Zasadniczych Szkół Zawodowych w zawodzie złotnik-jubiler, a także uczniowie.

Możliwości zatrudnienia oraz płace

Zakłady rzemieślnicze, złotnicze, jubilerskie. Jednak najczęściej osoby kończące szkoły o tym profilu są spokrewnione w bliskim stopniu z właścicielem zakładu jubilerskiego i jako naturalni następcy przejmują zakład, bądź też starają się we własnym zakresie otworzyć zakład jubilerski. Najczęściej podawane są zarobki osób uczących się i są to kwoty niewiele przekraczające 50 % przeciętnego wynagrodzenia.

Zawody pokrewne

grawer
brązownik
szlifierz
pamiątkarz
metaloplastyk

Źródła:

Przewodnik po zawodach, wydanie II; www.psz.praca.gov.pl;
www.stat.gov.pl; www.pracuj.pl; www.wynagrodzenia.pl

Materiał opracowany przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Filii WUP w Koszalinie